

i dobrozdáním zemské vlády ve příčině věcí v rekursu uvedených předložiti dlužno pak v době nejkratší ministerstvu kultu a vyučování. O rozhodnutí svém vyrozumí ministerstvo duchovního i ordinariát (§ 8 cit. prov. nař.). Podá-li se přiznání v čas, doplní se kongrua dnem, kdy úřad nastoupen; opožděné přiznání má za následek, že kongrua doplňuje se teprve tím dnem počínaje, kdy přiznání došlo politickou vládu zemskou (§ 8 cit. zák. z r. 1898). Byl-li některý povinný příjem v přiznání zamlčen nebo v určité položce vydání započteno nesprávně, propadá osoba za správnost přiznání zodpovědná peněžité pokutě až do výše skrácení hrozícího fondu náboženskému nebo státu. Tentýž trest vyměřen jest pro ten případ, že se opomine vědomě prostřednictvím ordinariátu zemské vládě oznámiti nějaká podstatná změna ve jmění obročním nebo v místních příjmech, ačkoli změna ta má rozhodný vliv na zmenšení doplňku kongruy; změnu takovouto jest povinen dotyčný duchovní správce oznámiti hned, jakmile se přihodila, nejdéle však do tří měsíců. (§ 9 cit. zák. a § 10 cit. nař.)

Provisory (přechodní správcové) uprázdněných obročí dostávají plat z fondů náboženských; plat tento řídí se výší kongruy plynoucí z dotyčného obročí. Stejného platu dostává se kněžím pomocným, kteří zastávají úplně samostatného správce ke službě trvale neschopného (§§ 10 a 11 cit. zák. a § 15 cit. prov. nař.). Zastává-li samostatný správce duchovní kromě svých povinností ještě místo pomocného kněze, pro něhož jest v dotyčném místě úřad systemisován, ale neobsazen, má za to nárok na měsíčních 15 zl. z příjmů spojených s místem uprázdněným, pokud se týká, z náboženského fondu, pokud kongrua není dostatečná (§ 12 cit. zák.).

Stane-li se duchovní správce bez viny své neschopným ke službě, obdrží (bez ohledu na soukromé příjmy své) zvláštní odpočinkový plat, jehož výše řídí se jednak (hlavně!) dobou služební, jednak tím, zda deficient byl knězem samostatným či knězem pomocným. Tyto platy deficientů uhrazují se z fondů náboženských, pokud se týká, z dotace státní, ač-li nemohou být nahrazeny z příjmů obročních. Ministr kultu a vyučování může deficientům stíženým zvláštními neduhy a vůbec v případech obzvláštního zřetele hodných povolit i vyšší plat deficientů a to samostatnému správci duchovnímu (deficientu) až do 800 zl., knězi pomocnému (deficientu) až do sumy 400 zl. (§ 13 cit. zák.).

Správa duší vojenská.

Vojenské duchovenstvo jest povoláno, aby vykonávalo správu duší a vojenskou duchovní jurisdikci nade všemi osobami vojska v aktivní službě jsoucími.

I. Vojenská správa duší v míru.

V každém okresu vojenské duchovní správy, které co do rozsahu spadají v jedno s vojenskými zemskými okresy, jest ustanoven vojenský duchovní s názvem vojenský farář, pak patřičný počet vojenských kuratů a vojenských kaplanů římsko- a řeckokatolického, jakož i řecko-orientálního vyznání. Nad těmito duchovními funkcionáři stojí apoštolský polní vikariat ve Vídni jakožto nejvyšší vojenský duchovní úřad a jako pomocný orgán říšského ministerstva války. Polnímu vikáři jest přidán jako poradný orgán polní konsistoriální ředitel a dvě polních konsistoriálních sekretářů.

1. Vojenští faráři jsou ve všech vojenských administrativních církevních záležitostech pomocnými orgány a referenty sborových (vojenských) velitelů. Vedle toho vojenským farářům náleží vésti úřední knihy (matriky křtěných, oddaných a zemřelých), sepisovati listinná vyhotovení z nich a dozíratí k podřízenému duchovenstvu.

2. Vojenští kurati jsou stabilně ustanoveni, aby konali vojenskou duchovní správu v posádkových (garnisonních) nemocnicích, v rozličných vojenských ústavech, jakož i v jednotlivých garnisonách.

3. Vojenským kaplanům přísluší vykonávati duchovní správu u vojska a v těch vojenských ústavech, které nemají přikázány kuratů. Jak vojenští kurati, tak i vojenští kaplani podléhají u věcech duchovní správy a duchovního úřadu příslušnému vojenskému faráři, ve všech ostatních služebných poměrech však prostřednictvím příslušného úřadu, resp. staničního velitelství příslušnému zemskému velitelství.

4. Pro vyznavače evangelické konfesse jsou ve vojště ustanoveni evangeličtí duchovní správce vojenští, jsouce podřízeni v každé příčině příslušným zemským velitelstvím.

5. Pro israelity patřící pod vojenskou pravomoc duchovní nejsou v míru ustanoveni vlastní vojenští duchovní a vykonává pro ně duchovní správu příslušný místní rabín.

6. Duchovní správu u vojska bosensko-hercegovinského zastává rovněž vojenské duchovenstvo i náleží, co se týče vojáků mohamedánské víry, vojenským imamům.

7. **Pravomoc civilního duchovenstva.** Oddavky osob, které podléhají vojenské duchovní jurisdikci, ať si náležejí stavu mužstva, důstojnictva nebo vojenského úřednictva, smí jediné tehdy civilní duchovenstvo vykonati, vykázali-li se jmenované osoby řádně vyhotoveným ohlašovacím listem svého příslušného vojenského duchovního, protože dle předpisů k vedení a uschovávání vojenských knih oddávacích u každého i zamýšleného sňatku osoby podrobené vojenské duchovní pravomoci jest zaslati listiny k sňatku potřebné vojenskému duchovnímu správci, aby vykonal ohlášky a duchovní správce vojenský, nevykoná-li oddavek sám, má po předsevzatých ohláškách listiny spolu s ohlašovacím propouštěcím listem opět vydati (vým. min. vnitra ze dne 8. června 1881 č. 18.197).

U zemské obrany zastává duchovní správu v době míru výhradně civilní duchovenstvo.

II. Vojenská duchovní správa za války.

Ve válce určí se pro službu duchovní správy ve hlavním stanu (bytu) armádního vrchního velitelství vojenský duchovní; každé armádní velitelství obdrží svou duchovní správu (polní superiorat), která záleží z polního superiora, evangelického duchovního správce a polního rabína. Každá divise vojska dostane svou duchovní správu skládající se ze dvou vojenských duchovních; polním, rezervním a pevnostním nemocnicím, pak pevným místům s vojenským vyzbrojením dostane se po vojenském kuratovi. Také za mobilisace jest v čele každého okresu duchovní správy vojenský farář. Duchovenstvo vojenské doplňuje v míru svůj úbytek z civilního kleru. Dále jest každému armádnímu velitelství přidán evangelický duchovní správce a polní rabín; u zemské obrany fungují ve válce pro každý armádní

sbor zvláštní zeměbranečtí duchovní (zeměbranečtí kaplani, evangeličtí zeměbranečtí duchovní správcové a zeměbranečtí rabínové). Katoličtí zeměbranečtí duchovní podléhají, co se týče duchovní správy, polnímu superioratu, duchovní správcové ostatních vyznání příslušnému velitelství.

Správa jmění.

I. Všeobecné zásady.

Jm ě n í m rozumí se souhrn veškerých hmotných statků, jakož i práv, jež mají hodnotu majetkovou. V tomto smyslu zahrnuje pojem jmění celou řadu právních poměrů, jichž subjektem jest vlastník jmění. Vzhledem ku všeobecné způsobilosti k právním činům může s nepatrnými výjimkami každý jmění nabývat, držeti, postupovati a s ním dle své libovůle nakládati. Rovněž jest každý oprávněn — opět toliko s jistými obmezeními a výjimkami — svoje jmění sám spravovati nebo třetí osobě správu tu svěřiti.

Pro racionelní správu jmění jsou rozhodny v první řadě zásady národohospodářské; pro správu jmění však v právní vědě jest zvláště důležitá okolnost, zda-li kdo spravuje jmění na účet vlastní či na účet cizí, pro jednotlivce či pro více osob jednotu tvořících, dále pro osoby, které samy mohou svoje záležitosti obstarávati nebo které ve své způsobilosti k právním činům jsou v jistém směru obmezeny. Zákonodárce musel přihlížeti zejména k těm případům správy jmění, kde se jedná o jmění osob třetích a dále kde neběží pouze o zájmy soukromé, nýbrž o velký celek, a vytknul tudíž pro správu jmění státního a obecního zvláštní pravidla a rovněž upravil zevrubnými předpisy správu jmění osob pod zvláštní ochranou zákona se nacházející a dále jmění, kteréž v zájmu právního řádu má býti rozděleno.

Ohledně správy sluší především rozeznávati mezi jměním, které jest určeno k docílení dalšího zisku a příjmu, a mezi t. zv. j m ě n í m p o ž i t k o v ý m, které jest věnováno užívání resp. spotřebě. Konečně dlužno při každé správě přihlížeti k tomu, aby základ majetkový byl zachován, pročež k němu lze sáhnouti toliko v nejkrajnějších případech. Každému správci jmění jest uložena povinnost vykonávati úřad svůj s péčí řádného hospodáře a při jmění obchodním s péčí řádného kupce. Přední povinností správce jmění jest konečně řádné vedení účtů a předkládání výkazu o hospodaření v tom záležející, že správce jmění má v určitých lhůtách účty o správě podávati.

Správa cizího jmění objevuje se v životě právním v různých formách a poměrech. V celku lze vytknouti dva hlavní druhy správy jmění a to správu jmění d o b r o v o l n o u nebo-li s m l u v n í, při níž ten, kdo se svým jměním volně a neobmezeně může nakládati, zvláštní úmluvou své jmění celé nebo z části odevzdává třetí osobě, aby tato na jeho účet je s péčí řádného hospodáře a dle správných zásad národohospodářských spravovala a zužitkovala; správa jmění třetí osobou může však nastoupiti též neodvisle od vůle vlastníkovy na základě zákonného předpisu nebo úředního nařízení, ve kterýchžto případech pak správce jmění úřad svůj vykonává toliko pod dozorem a kontrolou úřadu.

II. Smluvní správa jmění.

Správce jmění třetí osobou zmocněný má práva a povinnosti zmocněnce s tím rozdílem, že ohledně něho dle všeobecné zásady se předpokládá, že mu přísluší též právo činiti vše, čeho správa sama vyžaduje a co s ní obyčejně spojeno bývá (§ 1029 o. o. z.). Ostatně řídí se práva